

Jézus álma: élet-lehetőség.

(Meditáció.)

Én hiszek az istenországában. Hitem minden erejével kapaszkodom bele abba a világképbe, melyet Jézus az élet lehetőségeiről álmódott. Ha e hitem összeomlana — azt hiszem — minden további nélkül, letenném a palástot. E hit ad célt az életemnek. Azt hiszem akiből ez a hit hiányzik, annak élete önző kenyérharcá, rideg létért való küzdelemmé alacsonyodik. Az emberi élet ennél több! Sokkal több!

Hogy ma kenyérharcot a világ s a népek, osztályok és családok kiméretlen létért-való küzdelemben lihegnek, hogy a felszínen minden az én hitemnek ellentmondani látszik... az nem ejt kétségbe.

Nem a harcot nézem, hanem az embert! A vesélig vetköztem s látom, hogy a tulfütött nemzeti öntudat páncélja alatt, a társadalmi osztályharc egyenruhája alatt, a felekezetieskedés hiu köntöse alatt, ott él — ha megnyomorítva, ha guzsba kötve is — de ott él az ember. A jónak született, jóra született, jóra vágyó ember!

A világháboru poklában milliók vadultak állattá s avatódtak hőssökké ismeretlen és ártatlan felebarátok meggyilkolása árán. Otthon szelid, csendes, munkásemberek voltak. A mai „világ“ önzésre neveli, kenyérharcra kényszeríti, bosszura bujtatja: a maga képére formálja az embert. E „világban“ az ember nincsen otthon.

Az Istenországa: az emberi jóság felszabadítása, a jónak született ember jóvá kifejlődésének lehetősége. Keressétek *először* az istenországot! Adjatok lehetőséget az embernek, a millióknak, hogy jók lehessenek és megvetették alapját az istenországnak.

Istenországába vetett hitemmel nem az eget ostromolom, hanem az eredendő emberi jóságot idézem. Nem fölülről, vagy ki-

vülről várom, hogy áldott kezek rózsaszínű fátyolt borítsanak a világra, mely eltakarja az élet ellentéteit, megszüpítse a világ rutságát, belülről, az emberből, várom a felszabadult jóság kiömlését, mely utat nyit arra, hogy a sóvárgó milliók szabadon élvezhessék e csodálatos, e gazdag élet minden gyümölcsét.

Ilyen világ lehetőségében, hiszek és hiszem, hogy a világ kezdetétől fogva efelé az állapot felé halad. Hiszek a régi görög bölcs bizonyosságával, ki arccal lefelé fordítva helyeztette el magát sirjában, mert — úgy mond — a világ most fel van fordulva, de majd egyszer vissza kell fordulnia s milyen jó lesz akkor örök idő-kig rendesen feküdni a sirban.

Hitemnek egyik horgonyát a mai ember nagy nyugtalanságába vetem. Mintha nem volnánk otthon ebben a világban. Mintha csak rossz, nyugtalan álmom volna az élet. Várunk valamit: felébredést, viradatot, indulást haza. Ott vibrál ez a nyugtalanság a szavakban, a kapkodó mozdulatokban, a szomjas tekintetekben. A Szent Ágoston nyugtalansága ez: „nyugtalan az én lelkem Istenem mindaddig, míg meg nem nyugszik tebenned“. A rab zsidók nyugtalansága amaz utolsó egyiptomi éjszakán, mikor feltett kalappal, hátukon a kovásztalan kenyérnek tésztájával várták a szabadulás óráját.

Érthető és magyarázható nyugtalanság ez.

A Vezuv kitörésekor messzire elhajított kőtömbök — egykoru följegyzések szerint — még hónapok multával is izzásban voltak s lehülésük csak lassan következett be. Mi volt a Vezuv kitörése ahoz a borzalmas négy évhez képest, amely az emberi lelket alapjaiban rendítette meg? Az a mérhetetlen kín, vér, megaláztatás és szégyen, amelyet annyi millió ember-szem látott, ember-szív elszenvedett, megsiratott és meggyászolt, csoda-e ha az emberi lelket egyensúlyából kimozdította? Hisz az emberi lélek, a szív nincs kőből. S éppen azért mert nincs kőből, lehetetlen, hogy a szenvedélyeknek izzását sokáig bírja, a nyugtalanságot sokáig állja. A lehülésnek, a megnyugvásnak be kell következnie. Be kell következnie a mindenség örök és általános törvényszerűségével, amely az ellentéteket kiegyenlíti és mindenütt mindent egyensúlyba igyekszik hozni.

Az Isten kész: ott áll az Istenországa kapujában és vár. A terv lefektetve, az utmutató kiadva már kétezer éve. Teljesen tőlünk függ, hogy mikor lépünk be. Tőlünk emberektől. Mert ez a nyugtalanság, ez a „rossz világ“ nem rajtunk kívül álló örök munkájá-

nak eredménye, mint pl. a jeget zuhogtató égháboru. A nyugalom, a béke sem az emberen kívül álló esetlegesség, mint pl. a tavasz csendes virágborulása. A nyugtalanságot, a szenvedélyek viharzását, a háborút az ember idézi fel; a megnyugvás, a béke lehetőségeit is neki kell megtalálnia.

Isten megadja a lehetőségeket, csak meg kell azokat keresnünk. Kezeinkbe adja az eszközöket, csak okosan kell azokat használnunk.

A világon annyi a művelhető föld s olyan fejlettek a művelési módszerek, hogy könnyen és bőven volna termelhető kenyér mind az 1700 millió éhes emberi száznak. Miért éheznek hát milliók?

Annyi gyapottat és gyapjut termelünk s olyan fejlett gyáripár áll annak feldolgozására, hogy a föld minden lakója jó meleg ruhába öltözhetnék a tél hidege ellen. Miért dideregnek rongyokban milliók?

Az orvosi tudomány fegyverei olyan biztosak, hogy könnyűszerrel volna megvédhető az emberiség az egészség millió apró ellenségétől. Miért szedik azok mégis ezerszámra nyomortanyák s eldugott falvak lakói közül áldozataikat?

A történelem utját a tudás géniuszainak örökké égő fáklyái világítják be s ma is annyi megváltó gondolat, meleg érzés ömlik papírra, versbe, kőbe, vászonra, hogy be kellene ragyognia a világ legelrejtettebb zugait is. Miért tengődnek a tudatlanság és műveletlenség sötétségében ma is milliók?

A technika legyőzte az időt és a távolságot. A japáni földrengésről, vagy a mexikói felkelésről percek alatt értesülsz. Maholnap látni fogod, ha akarod, rég Amerikába szakadt kedvesed arcát, melyet titokzatos éterrezgések hoznak közel tehozzád. Miért van az, hogy a közvetlen szomszédod baját hónapok mulva s csak mástól tudod meg s könnyét — talán annak kinek szíve itt dobog a tied. től pár araszra — meg sem látod?

Miért?

Miért juttatta Isten az ember kezébe a világ meghódításának eszközeit: a gőzt, a gázt, a villanyt és a többit? Miért robognak a vonatok és szelik a hullámokat a hajók? Azért, hogy katonát és ágyut, halált és bénaságot szállítsanak? Nem! Hanem azért, hogy kenyeret és könyvet, dél ragyogó napfényét, kelet gyöngyét, nyugat szellemi kenyerét szállítsák a szűkölködőknek!

Miért épülnek mozgalmas ipartelepek, a titokzatos laboratóriumok? Azért, hogy gyilkos fegyvereket s még gyilkosabb gázokat állítsanak elő ártatlan életek tömeggyilkolására? Nem! Hanem azért, hogy munkaeszközt és ruhát, védő szérumot és gyógyító balszámot készítsenek egészséges, illetve beteg emberek számára!

Miért a munkát könnyebbé, kényelmesebbé és eredményesebbé tevő eszközök légiója? Azért, hogy fokról-fokra essünk vissza a faeke, a gyalogposta korába? Nem! Hanem azért, hogy könnyebb és emberibb munkával, rövidebb idő alatt teremtsük kenyerünket, építsük házunkat; hogy a földhöz kötött, géphez, műhelyhez, hivatalhoz láncolt robotból fölszabadítsuk lelkünket; hogy jusson minél több időnk és erőnk az élet szépségeinek élvezésére; hogy járjuk a „Sion hegyeit“; hogy legyünk mindig mámorosak a szép tájak és szép gondolatok, a szép színek és szép szimfóniák borától!

Miért lánogt évezredekem keresztül az emberi hit, teremtett az akarat, épített a tudás, gyűjtött a szorgalom; miért törődött az emberi test, izzadt az agy és szépített a költői lélek? Azért, hogy mi most éhezünk, fázzunk, robotoljunk, rabságban élünk, sötétben botorkáljunk s irtózzunk az élet sötét arcától? Miért hordottak porszemet-porszemre sirbaszállt nemzedékek? Azért, hogy az általuk összehordott hegynek lejtőjén mi most visszafelé guruljunk? Nem! Hanem azért, hogy a csucsról, mint egy ugródeszkáról, lendüljünk fönebb, napsugarasabb, emberibb élet-lehetőségek felé. Oda, ahol az emberi jószág, mint a cement a kavicsot, erős fundamentummá foglalja össze évezredek emberi küzdelmének, munkájának eredmény-porszeméit. Az istenországá fundementumává.

Birhatja-e az emberi lélek sokáig az örökös nyugtalanságnak, rettegésnek próbáját? Élhetünk-e így józan ésszel, érző szívvel ezen a világon, ebben a hazában, vagy csak egy községben is? Emberek, kik úgy egymásra vagyunk utalva, mint a test apró részei, vagy a gép kicsi alkatelemei? Elbirhatjuk-e örökös riadalom, vagy egyenesen beleörülés nélkül, azt a tudatot, hogy az embernek olyan ropant hatalom és tudás van a birtokában, hogy pár óra alatt romokba tudja ontani azt, amit századok építettek s halomra tudja ölni emberek ezreit? Elbirhatnók-e a tudatot, ha nem biznánk az emberben, az ember eredeti jószágában?

Az emberben végül is fel kell szabadulnia a jószágnek; meg kell találnia azt az egyetlen utat, amely a nyugtalanságból ki, a béke állapotához vezet.

A vándor darvak éke győzelmes erővel hasítja bele hosszú útját az őszi légbé; legyőzve vihart, távolságot bizton halad dél felé. Csak az ember volna olyan érzéketlen, hogy vándor útján ne találja meg azt a formát, amely a viharon keresztül, az élet nap-sugaras tájai felé vezet? Csak az ember volna olyan balga, hogy északra tartson, mikor délre vágyik? Nem hiszem, hogy az ember öngyilkos akarna lenni!

Most végzetes tévedésnek vagyunk áldozatai. Ugy jártunk, mint aki sorsjegyet vett és megnyerte a milliós főnyereményt. Nem is álmodta, nem is csinált tervet a felhasználására. A millió kikezdte, aláásta, összeontotta az életét.

Az ember kezében ma roppant gazdagság, tudás, erő és hatalom van. És nem tudja mire használja. Nem hallgatta meg az álmot, nem fogadta el a tervet. S most e veszedelmes kinccsel kezében ott áll... ott áll... az istenországa kapujában. Nagy nyugalanságban és nagy sóvárgással, mint amaz adventi időkben...

De eltelnék az adventi napok, fölszabadul és kiárad belőlünk a velünk született jóság, elosztja a kenyeret, a munkát, a kényelmet, szétmállasztja a válaszfalakat, testvéri közelségbe hozza az embert az emberrel s megnyitja az élet lehetőségeit mindenki számára egyformán. És akkor majd csodálkozva fogjuk látni, hogy az istenországa milyen közel volt. Egy lépés és már benn is vagyunk. Belépünk és áldott nyugalom száll reánk, melynek légkörében áldás lesz a munka, buzgó az imádság, édes a kenyér és üdítő az álom.

Ne mondjátok, hogy csak álom! Én tudom, hogy lehetőség, valóság, élet!

Hallgassátok csak meg életem legelhatározóbb élményét. Egy előttem örökké élő kép, melybe vetem hitemnek második horgonyát.

Ezelőtt 8 évvel egy kb. 100 tagból álló dalárdát hallottam énekelni. Furcsa együttes volt. Tagjai 11 nemzet fiai közül kerültek ki. Voltak köztük feketék, fehérek és sárgabőrűek; apró japánok és hatalmas szál angolok; temperamentumos olaszok és szelid svédek; kemény németek és könnyed franciák; szomorú oroszok és büszke magyarok és mások. A dalt, amit énekeltek, nem értettem. Csak néztem és hallgattam őket, megbüvöltem és éreztem, hogy arcomon könnyek peregnek alá... egyenesen lelkemből fakadt könnyek... Láttam a karmesterre tapadó szemeket; a karmesterre, aki vezé-

nyelte a dal taktusát s intésével, hol a piánó mélységébe, hol a fortissimo magasságába ragadta a dal hullámát. Felujjongott bennem valami nagy hit, valóra vált valami régi álom, előtött valami mérhetetlen, tiszta öröm s rebegő ajkakkal csak ezt a szót suttogtam: lehet!... Lehet béke, egyetértés, egy célra törekvés legkülönbözőbb emberek között. Csak akarnunk kell, csak engednünk kell, hogy a bennünk levő jószág kiömljék. Mind egy-egy tagja, egy-egy szólama vagyunk a nagy dalkarnak, a nagy Életnek. Csak függesszük szemünket mind a karmesterre s engedjük, hogy ő vezesse a dal hullámát. Ő, aki megálmodta, amit mi sóvárgunk, amire nyugtalanul várunk: az emberi jószágból születő istenországát. Názáreti Jézus ő, kinek hitével mondom: ámen.

Lőrinczi László.

Janus Pannonius verseiből.

Vitéz János érsekre.

Mit tusakodsz, fáradsz éjjel-nappal szakadatlan?
Mért ez a rettenetes végesosincs rohanás?
Prometheus madarát kebeledre minek szabadítod,
Vállaidon mért kell hordanod Atlas egét?
Ölni magad mi öröm pihenésnélküli futásban,
Mégvénülni a sok baj közepett kicsi baj?
Nincs mit a fáradalom le ne törne, minek tusakodni?!
Elfogy az életerő, lankad az in, nem acél.
Achilles gyors lába pihent, lthakába Ulysses
Megtért, megnyugszik még maga Juppiter is.
Légy magadé is már kissé. Másért magadat féltsd!
Élni akarsz másért? Jó, de hogy élsz, ha nem élsz?

Forditotta: *Pálffi Márton.*

Laurushoz.

Minek remegsz, hogy meg kell halni?!
Vagy Epikur, vagy Platon, vajmi
Mindegy, mit mond, ha meg kell halni.

Forditotta: *Pálffi Márton.*